

Interoceptieve vreesconditionering en generalisatie ten aanzien van respiratoire sensaties bij paniekpatiënten en gezonde controles

Gepubliceerd: 09-09-2013 Laatste bijgewerkt: 26-04-2024

Het algemene doel van deze studie is om interoceptieve vreesconditionering en generalisatie te onderzoeken bij zowel gezonde proefpersonen als paniekpatiënten. Hierbij hebben we drie specifieke doelen.- Replicatie van eerdere bevindingen bij gezonde...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving nog niet gestart
Type aandoening	Angststoornissen en -symptomen
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON39913

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Interoceptieve vrees en generalisatie

Aandoening

- Angststoornissen en -symptomen

Synoniemen aandoening

angststoornis, paniekstoornis

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universiteit Maastricht

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Generalisatie, Interoceptieve vrees, Paniekstoornis

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Primaire output zijn de metingen van vreesconditionering ten aanzien van de CS: huidgeleidingsrespons (SCR), oogknipperreflex (EMG), ademhaling, hartslag en zelfgerapporteerde verwachting van de US. Secundaire output zijn het autobiografisch geheugen en enkele bijkomende vragenlijsten (vb. ASI, PAS, FQ, CLQ, STAI, fear of suffocation). Een derde output is ook de hartslagvariabiliteit, gemeten in rust, die afgeleid wordt uit een 10 minuten durende meting, voorafgaand aan het experiment.

Secundaire uitkomstmaten

Niet van toepassing

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Interoceptieve processen spelen mogelijk een belangrijke rol in de pathogenese van paniek- en angststoornissen, hoofdzakelijk via de principes van klassieke vreesconditionering en generalisatie. Tot op heden ontbreekt systematisch onderzoek van interoceptieve vreesconditionering en generalisatie terwijl een verdere focus op deze mechanismen erg belangrijk kan zijn binnen het onderzoek naar etiologie en behandeling van niet alleen paniekstoornissen maar ook andere psychosomatische stoornissen en angst in het algemeen. Als blijkt dat interoceptieve conditionering en generalisatie een belangrijke rol spelen, biedt dit een nieuw perspectief voor toekomstige behandelingen.

Het algemene doel van voorliggende studie is het onderzoek van interoceptieve vreesconditionering en generalisatie bij zowel gezonde proefpersonen als een groep paniekpatiënten. Voor de conditioneringsprocedure zullen we gebruik maken van respiratoire stimuli die op zichzelf niet aversief en volkomen ongevaarlijk

zijn (geconditioneerde stimuli, CS). Als aversieve stimulus maken we gebruik van een kortdurende, inspiratoire, occlusie (US). De duur van deze occlusie wordt voor iedere proefpersoon bepaald op basis van hoe lang zij de adem kunnen inhouden, na expiratie. Na de vreesacquisitie zullen proefpersonen een lichte angstrespons vertonen ten aanzien van de CS die gepaard werd met de occlusie. Tijdens de daaropvolgende generalisatietest kunnen we dan nagaan in hoeverre participanten een angstrespons tonen ten aanzien van andere respiratoire stimuli. Na afloop van de generalisatietest zien we er ook op toe dat alle geconditioneerde vreesresponsen volledig uitgedoofd worden door middel van een extinctieprocedure (CS-aanbiedingen zonder US). Specifiek verwachten we ondermeer een sterkere vreesacquisitie en generalisatie bij de paniekpatiënten, in vergelijking met de gezonde controlegroep.

Doel van het onderzoek

Het algemene doel van deze studie is om interoceptieve vreesconditionering en generalisatie te onderzoeken bij zowel gezonde proefpersonen als paniekpatiënten. Hierbij hebben we drie specifieke doelen.

- Replicatie van eerdere bevindingen bij gezonde proefpersonen over hoe interoceptieve vrees aangeleerd kan worden, gebruik makend van een nieuw paradigma (Pappens, Smets, Vansteenwegen, Van den Bergh, & Van Diest, 2012). Toegevoegd hieraan willen we ook nagaan of paniekpatiënten een dergelijke interoceptieve vrees sneller aanleren. In het paradigma maken we gebruik van een lichte sensatie van een ademhalingsobstructie als geconditioneerde stimulus (CS, gecreëerd door een flow resistor, of, 'load' van 20 cmH₂O/l/s). Een korte onderbreking van de inspiratoire flow (occlusie) zal dienst doen als ongeconditioneerde stimulus (US). Wanneer de CS-sensatie predictieve waarde verwerft voor de occlusie zullen proefpersonen vrees ontwikkelen ten aanzien van deze oorspronkelijk neutrale CS-sensatie.
- Tweede doel van deze studie is om na te gaan in welke mate deze aangeleerde vrees generaliseert naar andere, gelijkaardige, sensaties. Hiervoor presenteren we verschillende intensiteiten van de ademhalingobstructie (range 5-30 cmH₂O/l/s). Zodoende kunnen we de vreesresponsen testen ten aanzien van deze nieuwe stimuli (gegeneraliseerde stimuli, G's) die vooraf nooit gepresenteerd werden.
- Een derde doel is om individuele verschilvariabelen te onderzoeken met betrekking tot de generalisatie en het verloop van de paniekstoornis. Hierbij kijken we ondermeer naar hartslagvariabiliteit tijdens rust, geheugen voor leersituaties (Autobiographical Memory Test (AMT)) en de Rey Visual Learning Design Test (RVDLT)

Onderzoeksofzet

Binnen deze studie maken we gebruik van een paired/unpaired design waarbinnen we telkens een groep gezonde proefpersonen vergelijken met paniekpatiënten. Een

resistieve load (CS) zal gebruikt worden als voorspeller van een korte occlusie van de inspiratoire flow (US) en tijdens de acquisitiefase zullen CS en US steeds gepaard aangeboden worden voor de paired groep en expliciet ongepaard in de unpaired groep. Tijdens de generalisatiefase ontvangen beide groepen een partieel bekrachtigde aanbieding van de originele CS en onbekrachtigde presentaties van de gegeneraliseerde stimuli (Gs's, bestaande uit andere load-intensiteiten, range 5-30 cmH₂O/l/s).

Inschatting van belasting en risico

Er zijn geen risico's verbonden aan deze studie en zowel de medische als persoonlijke informatie worden strikt behandeld volgens de regelgeving met betrekking tot privacy en vertrouwelijkheid

Contactpersonen

Publiek

Universiteit Maastricht

Vijverdalseweg 1
Maastricht 6226 NB
NL

Wetenschappelijk

Universiteit Maastricht

Vijverdalseweg 1
Maastricht 6226 NB
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)

65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Paniekpatiënten en gezonde vrijwilligers met een leeftijd tussen 18 en 65 jaar, in goede fysieke conditie

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Verleden van longaandoeningen (incl. astma en longfibrose)
- Verleden van cardiovasculaire aandoeningen (incl. hartfalen, vermoeden van infarct, cardiomyopathie, transient ischemische aanval (TIA), angina pectoris, hartritmestoornis)
- Hoge bloeddruk (diastolisch > 100; systolisch > 170)
- Persoonlijk of familiaal verleden van cerebraal aneurysme
- Zwangerschap
- Epilepsie

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland

Status: Werving nog niet gestart

(Verwachte) startdatum: 01-09-2013

Aantal proefpersonen: 80

Type: Verwachte startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 09-09-2013

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC academisch ziekenhuis Maastricht/Universiteit Maastricht, METC azM/UM (Maastricht)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL41493.068.12